

Naročnina za Ljubljansko pokrajino; letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17.50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52, Uprava: Gregorčičeva ul. 27, Tel. 47-62. Rokopisov ne vračamo — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.958.

Izhaja vsak torek in petek

Ljubljana, petek 25. julija 1941-XIX

Cena posamezni številki lir 0'60

Blokiranje cen

Visokemu komisarju prihajajo ponovno pritožbe zaradi nedopustnega zvišanja cen v javnih obratih.

Visoki komisar opozarja prodajalce na določbe svojih uredb št. 17 z dne 9. maja in št. 63 z dne 9. julija, s katerimi so se cene vseh vrst blaga, kolikor niso določene s posebnimi ceniki, in predhodno veljavna zvišanja blokirala na dan 15. marca t. l.

Zato se bo vsaka nedovoljena sprememba cen navzgor smatrala za prestopki proti gornjim uredbam in bo strogo kaznovana.

Prošnje za svobodno potovanje

Tiskovni urad Vis. Komisarjata sporoča:

Prošnje oseb, ki prebivajo v Ljubljanski pokrajini, da se jim dovoli svobodno potovanje, je treba poslati na Poveljništvo policije za javno varnost, pod čigar pristojnost dotične osebe spadajo.

Prosilci morajo priložiti legitimacijo s fotografijo, če pa je nimajo, pa morajo priložiti prošnji dve različni sliki, potrjeni od županstva.

Tisti, ki bi se radi podali na ozemlje, zasedeno po nemških četah, morajo priložiti še dovoljenje, s katerim nemški konzul v Ljubljani izjavlja, da nima ničesar proti takšnemu potovanju.

Strokovno-nadaljevalno šolstvo

V vsej Ljubljanski pokrajini je 24 strokovnih nadaljevalnih šol, ki jih je v zadnjem šolskem letu obiskovalo 2572 vajencev in vajenk.

V Ljubljani so naslednje strokovne nadaljevalne šole: Trgovska strokovna nadaljevalna šola Združenja trgovcev v Trgovskem domu (105 vajencev, 127 vajenk), Splošna strokovna nadaljevalna šola na Vrtači (122 vajencev, 102 vajenki), Mehanična-tehnična šola na Ledini (421 vajencev kovinske stroke), Stavbna strokovna nadaljevalna šola na Grabnu (211 vajencev), Ženska strokovna nadaljevalna šola za oblačilne in umetne obrti pri Sv. Jakobu (349 vajenk), Strokovna nadaljevalna šola za oblačilne in umetne obrti na Prulah (268 vajencev, 4 vajenke), Grafična strokovna nadaljevalna šola na Bleiweisovi cesti (23 vajencev), Gostilničarska strokovna nadaljevalna šola na Privozu (24 vajencev, 5 vajenk).

Na teh 8 ljubljanskih šolah je bilo v preteklem šolskem letu 1174 vajencev in 587 vajenk.

Izven Ljubljane so naslednje strokovne nadaljevalne šole: D. M. v Polju (85 vajencev, 8 vajenk), Vrhnika (59 vajencev, 3 vajenke), Horjul (25 vajencev), Cerkljica (14 vajencev, 5 vajenk), Kočevje (109 vajencev, 17 vajenk), Ribnica (74 vajencev), Velike Lašče (17 vajencev, 6 vajenk), Stična (36 vajencev), Videm-Dobrepolje (15 vajencev, 7 vajenk), Novo mesto (110 vajencev, 38 vajenk), Toplice pri Novem mestu (25 vajencev, 12 vajenk), Metlika (22 vajencev), Črnomelj (35 vajencev, 18 vajenk), St. Jernej na Dolenjskem (27 vajencev, 7 vajenk) ter 2 kmečki nadaljevalni šoli (37 učencev).

Stalež teh 16 šol je bil 811 vajencev in vajenk, kar kaže, da je razen v Ljubljani slabo poskrbljeno za šolanje obrtnega in trgovskega naraščanja.

Divji ples ilegalne trgovine

Nazorni nauk iz Grčije

V daljšem članku opisuje »Süd-ost-Echo« pogubne posledice propasti gospodarskega reda in legalne trgovine v Grčiji.

Brezvestni špekulanti si kopičijo premoženje, ljudstvo pa pada iz nemira v nemir. Blago je postalo simbol trajne vrednosti ter prihaja samo po oderuških cenah na črno borzo in ilegalno tržišče. Cele pokrajine odklanjajo denar kot plačilo za svoje proizvode in od pokrajine do pokrajine se širi neka čudna vrsta blagovnega klinga. Zamenjava blaga je tudi v mestih postala običajna. Legalna trgovina je izpdkopana, izrinjena iz javnega življenja in tisoči in tisoči špekulantov kupujejo in prodajajo ter ustvarjajo nove vire in priložnosti podražitve že davno predragega blaga. Pri tem so najbolj udarjeni tisti ljudje, ki zaradi pomanjkanja kapitala in po svojem poklicu ne morejo sodelovati v divji tekmi za blago: delavci, nameščenci, uradniki.

Ko se je razširila vest, da kmetje svojega pridelka nočejo dajati za denar, so vsi izgubili živce. Nabavne cene so se zvišale ne enkrat, temveč večkratno in o ustalitvi cen ni bilo več govora.

Verižništvo je postalo koncesionirana obrt, kmetijskemu proizvedniku pa se je njegovo nezupanje odobrilo. Sprva je še okleval, potem pa je trdno ostal pri svojem sklepu, da bo pridelke in blago zadržal.

Ko je propadla vsa kontrola nad cenami proizvodov, je moralo seveda slediti dviganje mezd in plač, kar je odprlo nove vrele špekulacije, podžgalo pohlep po blagu ter povzročilo nove podražitve.

To vodi v propast. Nujno je potreben red! A v Grčiji danes nihče ne ve, kaj in koliko se proizvaja, koliko blaga je v zalogah in v trgovini. Nihče ne ve, ali masti v resnici ni dovolj, ali pa je pomanjkanje samo zaradi tega, ker

vsak deseti prebivalec devetim vse vzame. Nihče ne ve, zakaj so se podražila razna živila. Dovoz blaga so res podražile razne prometne težave, močno pa se je podražilo tudi blago, ki se pridobiva v najožji okolici Aten in pri katerem o prometnih ovirah sploh ni mogoče govoriti.

Članek navaja vrsto primerov nerazumljive podražitve. Paradižnikov ni več, čeprav slovi Grčija po bogastvu tega pridelka in so prej vsako leto tisoče in tisoče ton paradižnikov konservirani za domačo porabo in tudi za izvoz. Domače sočivje, ki raste kakor pri nas koprive ob potih, se je pred enim letom še dobilo ena oka za 4 drahme, zdaj pa stane oka 24 drahm in nihče ne ve zakaj...

Na taka in podobna vprašanja je treba odgovoriti in šele potem bo mogoče nekaj ukreniti, da se zajezi divji ples pohlepa ilegalne trgovine.

Ali član zadruga sme prepisati spisek članov?

Pod tem naslovom je objavil naš priložnostni sodelavec dr. Anton Urbane v našem listu daljšo razpravo (št. 57., 58. in 59. z dne 26., 28. in 30. maja 1941.), ki je bila v gospodarski javnosti in zlasti v zadrughih krogih dokaj opazna. Pisec je zavzel zadrugho ideologijo edino ustrezajoče stališče, da vsebuje v § 52. (4) Zakona o gospodarskih zadrughah normirana pravica pregleda spiska zadrughnikov po zadrughniku tudi pravico do prepisa spiska. Vsaka druga razlaga te zakonske norme bi se protivila zadrughni ideologiji, ki mora biti vsem zadrughnim delavcem in zadrughnikom sveta in mora biti drugo gledanje v zadrughništvu odklonjeno. Delničar delniške družbe ima po § 262. trg. zak. pravico, da zahteva ob svojih stroških prepis spiska delničarjev, ki so založili za občni zbor delnice. Zadrughnik kot član ustanove, ki slovi na vzajemni pomoči, naj pa ne bi imel pravice do prepisa spiska zadrughnikov?

Danes lahko poročamo, da je prav isto stališče zavzelo v neki zadrughni stvari okrogno kot trgovsko sodišče v Ljubljani in nato, na rekurz zadruga, apelacijsko sodišče v Ljubljani z odločbo z dne 3. junija 1941. odn. 30. junija 1941. (Zadr. II 16/38) ter v celoti sprejelo pravno stališče, kakor zgoraj obrazloženo, in naložilo zadrugi, da mora dovoliti zadrughniku ne samo pregled, marveč tudi prepis spiska zadrughnikov. Rekurz zadruga, ki se je branila dati članu spisek v prepis, je med drugim uveljavljal pravno mnenje, da bi bilo moralo prvo sodišče upoštevati v tej točki na tozadevno vprašanje zadruga izraženo mnenje ministra v p. Voje Gjorgjeviča, podpredsednika Glavne zadrughne zveze v Beogradu in znanega zadrughnega delavca v Srbiji, ki je — po rekurz-nih izvajanjih zadruga — izrazil mnenje, da ima član zadruga sicer pravico do pregleda, nima pa pravice do prepisa spiska članov. To pravno mnenje g. Gjorgjeviča za sodišče naravnost ni bilo mero-

dajno, ker član upravnega odbora Glavne zadrughne zveze pač nima pravice, avtentično tolmačiti zakon.

Obe sodni stopnji zastopata stališče, da ima vsak član zadruga pravico, da prepise spisek, ker le tako mu je omogočeno, da pride v osebni stik s sočlani in skuša po

načelu vzajemne pomoči vplivati na zadrughno poslovanje v korist vseh zadrughnikov in zadruga same.

Ker revizijski rekurz na Vrhovno sodišče — ki tudi ni bil vložen — spričo jasne norme § 15. Zakona o nepravnem postopanju in § 38. (1) Z. o. g. z. ni dopusten, je smatrati odločbo apelacijskega sodišča v tej zadrughni stvari kot dokončno in za naše zadrughništvo načelno, ki bo gotovo vplivala zdravo na razvoj našega zadrughništva.

Gospodarski pomen Islanda

Zaradi odtrganosti Islanda od Nemčije, Skandinavije in celinske Evrope se je gospodarski položaj Islanda močno poslabšal. Še l. 1939 so Združene države Sev. Amerike in Anglija bile udeležene v celotnem islandskem izvozu le s 27%, pri uvozu pa z 32%, da je več ko dve tretjini islandske zunanje trgovine z angleško zasedbo odpadlo. Kasneje pa se je položaj nekoliko popravil, ker je začela zlasti Anglija na veliko kupovati v Islandu ribe, volno in jagnjetino, ker se je s tem zboljševala tudi angleška aprovizacija. Angleži pa so tudi znatno dvignili cene za ribe, tako n. pr. za tona slanih od 7 na 30 funtov. Posledica tega je bila, da se je v l. 1940. celotni izvoz Islanda dvignil od 70 na 133 milijonov (islandskih) kron. Uvoz pa se je zaradi deviznih predpisov dvignil le v neznamenitni meri od 62 na 74 milijonov kron.

Vendar pa so se mogle nekatere omejitve potrošnje ublažiti. Tako je poraba bencina sploh prosta in zasebni avtomobili morejo nemoteno obratovati. Povečal se je zlasti uvoz premoga, olja in tekstilnega blaga, dočim pa je uvoz gradbenega materiala in strojev nazadoval. Zaloge žita, kave in sladkorja so bile koncem l. 1940. tako velike ko v začetku leta.

Prvič v svojem življenju je mogel Island v l. 1940. doseči izvozni presežek v višini 59 milijonov kron, dočim je prej znašal le 8 do 9 milijonov.

Tudi trgovina z Združenimi državami Sev. Amerike se je dvignila in zato je Island ustanovil v Washingtonu svoje poslanstvo, dočim ga je prej imel le v Kodanju in Stockholmu ter trg. atašeja v Londonu in Lisaboni. Zaradi večje trgovine z Anglijo je sklenil Island poseben plačilni sporazum z Anglijo.

Island je pred leti pripadal šerlinškemu bloku ter je bil tečaj islandske krone napram funtu stabilen. Skozj leta je bil en funt enak 22.15 islandske krone. Po zakonu z dne 9. aprila 1939. pa je bilo določeno, da sledi islandska krona dolarju, če bi tečaj funta padel pod 4.15 am. dolarja. Danes se ravna islandska krona po dolarju in je en dolar 6.15 islandske krone.

Stanje islandskih državnih financ je ugodno, ker so se državni dohodki zelo dvignili. Tudi proračun za l. 1942. predvideva kljub zvišanju drž. izdatkov od 18 na 21 milijonov kron presežek pol drugega milijona kron. Islandu se je nadalje posrečilo, da je svoje od Anglije najeto 5.5% posojilo konvertiral v 4.5% in ga tudi vrnil. Tudi druge drž. dolgove je mogla islandska vlada znižati.

Tri islandske banke (skupno z emisijsko) so imele v tujini koncem l. 1940. dobroimetje v višini 60 milijonov kron, dočim so v začetku leta imele še dolg 12 milijonov kron.

Obtok bankovcev se je v l. 1940.

podvojil od 12.7 na 25 milijonov kron.

Cene so v neprestanem dvigu in so se l. 1941. v nadrobni trgovini dvignile za 48%.

Vsa Islandija ima 120.000 prebivalcev, zasedbena vojska pa šteje 60—70 tisoč mož in ta vojska troši denar na veliko. Zato se je tudi položaj Islanda zboljšal.

Sprememba predpisov o zatemitvi

Po novi naredbi Vis. komisarja se s 24. julijem začnejo zatemitve že ob 22. ter traja do 5. zjutraj.

Obveznice javnih ustanov Ljubljanske pokrajine

Visoki Komisarjat sporoča, da obveznice posojil mesta Ljubljane v letih 1927., 1928. in 1936. ter vrednostnice kakršne koli vrste, ki so jih izdale javne ustanove v Ljubljanski pokrajini, niso zavezane deponiranju po čl. 5. kr. odloka z dne 2. junija 1941-XIX št. 492.

Kreditne ustanove ali uradi, ki so sprejeli te vrednostnice v hrambo po določili o omenjenega odloka in po določilih v razglasu Visokega komisarja z dne 18. junija, jih morajo vrniti imetnikom ali njihovim pooblaščenecem, da bodo dolžniške ustanove lahko nadaljevale z izplačevanjem obresti in amortizacije.

Ustanove in uradi, pri katerih so take vrednostnice deponirane, naj takoj sporoče vrhovnemu nadzorniku državnega zaklada pri Visokem Komisarjatu seznam omenjenih vrednostnic z navedbo deponitov in skupne vrednosti.

Istituto Mobiliare Italiano (IMI), Rim

Pri tem poldržavnem zavodu za srednja in dolgoročna posojila industrijskim in ladijskim podjetjem je bilo v preteklem poslovnem letu vloženih prošenj za posojila za 933 (v prejšnjem letu za 637) milijonov lir. Dovoljenih pa je bilo za 613 (prejšnje leto za 498) milijonov lir ter poleg tega še za 351 milijonov, ki jih je dal Istituto per il Credito Navale, ki je medtem ustavil svoje poslovanje. Koncem marca, ko se zaključuje poslovno leto zavoda, so znašala posojila 2276 (prejšnje leto 1457) milijonov lir. Obligacijski kapital je znašal 1621 (1132) milijonov lir. Kakor je razvidno iz poslovnega poročila, so se finansirala predvsem podjetja, ki so važna za narodno obrambo. Režijski stroški zavoda so bili primeroma zelo nizki, samo 0.07% tekočih posojil. Zavod je imel 17.6 (16) milijonov lir čistega dobička in bo mogel izplačati pet odstotno dividendo. Glavnica zavoda znaša 551 milijonov lir.

Službeni list za Ljubljansko pokrajino

z dne 19. julija je objavil Naredbo Vis. komisarja o predpisih o trgovini in predelavi kravjega mleka.

Službeni list za Ljubljansko pokrajino z dne 23. julija (kos 59.) je objavil:

Naredbi Vis. komisarja: Predpisi o klanju goveje živine — Sprememba predpisov o zatemitvi.

Odločbe Vis. komisarja: Odobritev pravil za izvrševanje predpisov o klanju goveje živine in pravila za izvrševanje predpisov o klanju goveje živine. — Spremembo ribarskih okrajev Krka in Muļjava.

Uredite napisne table

Znova opozarjamo, da morajo biti do 31. julija vsi napisi dvojezični, in sicer mora biti napis v italijanščini na prvem mestu in v enakih črkah ko v slovenščini. Brezpogojno potrebno je, da vsak zadosti tem predpisom, ker se bo na ta način ne samo vsakdo izognil kazni, temveč dokazal tudi svojo lojalnost. Zato poskrbite, da bodo vsi napisi do 31. julija prilagojeni novim predpisom.

Iz italijanskega gospodarstva

Italijanska električna proizvodnja je dosegla v zadnjih letih, kakor nazorno kaže v »Piccolu« objavljena skica, zelo velik napredek. Še leta 1922. je znašala vsa proizvodnja električnega toka samo približno 5 milijonov kWh, leta 1929. je dosegla že 10 milijonov, leta 1938. 15 in leta 1940. že 18 milijonov kWh. To veliko zvišanje proizvodnje se je doseglo, ker je naraslo tako število elektrarn, kakor se je tudi povečala njih kapaciteta. Leta 1938. je bilo 1081 hidroelektričnih obratov, leta 1940. pa 1159.

Tovarna Fiat je dobavila pred kratkim italijanskim drž. železnicam 150 avtomobilov, tovarna Breda pa 100 avtomobilov z Dieslovimi motorji. Sedaj je naročenih pri obeh podjetjih še 200 avtomobilov, od katerih bo vsak imel 72 sedežev.

V Čedadu je določen naslednji maksimalni cenik v nadrobni prodaji: krompir po 1.40 lire, paradizniki po 2.10, nov radič po 2.30, pesa po 1.10, ohrovt po 1.—, korenje po 1.70, kumare po 1.90, čebula po 1.50, stročji fižol po 1.50, grah po 2.80 in marelice po 4.50 lire za kg.

Na obsežnih zemljiščih milanskega velesejma so letos pridelali 300 metrskih stotov pšenice.

Sklenitev nemško-švicarske trgovinske pogodbe

Kakor smo že na kratko poročali, je bila nemško-švicarska trg. pogodba podaljšana do konca 1942. Pogodba pa je bila nekoliko spremanjena. Glede blagovne zamenjave ostanejo v veljavi v glavnem dosedanje določbe. Obseg trgovine je določen na 40% švicarskega povprečnega izvoza v l. 1933. in 1934. Nemčija pa dobi pravico, da more nekatero blago po svobodni izbiri kupiti v Švici. Ker se bo vse blago plačevalo po kliringu, bodo izvozniki morali nekoliko čakati na plačilo blaga, vendar pa je določeno, da jim ne bo treba čakati več ko 3 mesece. Nemčija je prevzela do konca leta 1942. oslombo Švice s premogom in železom. Nadalje bo Nemčija omogočila Švici dovoz tekočega goriva iz balkanskih držav. Tudi za nekatero drugo švicarsko blago je dovolila Nemčija nekatere transportne olajšave. Olajšave je dobila Švica tudi za izvoz blaga v tretje države (posebno za ure). Švica bo dobavljala Nemčiji sadje, živino in mlečne izdelke, od Nemčije pa bo dobivala sladkor, semena, semenjski krompir, alkohol, umetna gnojila itd. Urejen je bil tudi blagovni promet z deželami, zasedenimi od Nemčije. Končno je bil dosežen tudi sporazum o plačilnem prometu z Nemčijo in z državami, za sedenimi od Nemčije.

Predpisi o klanju goveje živine

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal naredbo o klanju goveje živine. Naredba v glavnem določa:

Klanje živine pod 70 kg teže je prepovedano. Kdor ima več ko dve glavi goveje živine po najmanj 70 kg, mora oddati do vstetega 30. junija 1942-XX delež 20% žive teže živine, ki je nad 70 kg težka. Od oddaje je odvzeta v rodovniške knjige vpisana živina.

Imetniki živine v vsaki občini, ki morajo po naredbi oddati živino, so združeni v zajednice zaradi oddaje skupne žive teže, določene za posamezne občine. Obvezne zajednice vodi upravitelj, ki ga imenuje Prevod ter so pod nadzorstvom občinskih preskrbovalnih uradov, ki smejo odvzeti živino, kolikor bi se morala oddati.

Živina se mora oddati po pogojih in na način kakor določa Prevod, s katerim morajo sodelovati kmetijska in mesarska združenja. Imetniki goveje živine lahko od-

dajo živino tudi prostovoljno ob dogonu. Morajo pa obvestiti Prevod 10 dni pred dogonom.

Nobeno govedo se ne sme zaklati brez predpisanega potrdila, ki se izda ob dogonu živine, določene za zakol ali brez pismenega pooblastila Prevoda. Izjemoma je dovoljen ob nadzorstvu pristojnih organov zakol v sili.

Odgon živine iz občine je dovoljen samo s predhodno odobritvijo občinskega urada.

Prevod mora ugotoviti s pomočjo preskrbovalnih uradov mesečno potrebo vsakega mesarja.

Kršitve teh predpisov in navodil Prevoda se kaznujejo, če ni dejanje huje kaznivo, z zaplembo goveda in v denarju od 500 do 5000 lir. V hujših primerih se more izreči kazen zapora do šestih mesecev.

Razveljavljajo se vse odredbe, ki nasprotujejo tej naredbi. Naredba stopi v veljavo 4. avgusta 1941-XIX.

Predpisi o trgovini in predelavi kravjega mleka

Vis. Komisar je izdal naredbo o trgovini in predelavi kravjega mleka, ki v glavnem določa:

Vse tvrdke, ki trgujejo z mlekom ali ga predelujejo, morajo svoje poslovanje prijaviti do 28. t. m. občini. V navedbi morajo navesti splošne podatke o svoji tvrdki, sestavine njene strokovne opreme, količine mleka, oddanega v maju in juniju v neposredno potrošnje in oddeljenega za predelavo ter količine od predelave dobljenih predmetov. Občine morajo zbrane prijave takoj poslati Prevodu.

Prevod določa po strokovni opremljenosti tvrdk, katere smejo trgovati z mlekom in ga predelovati. Tvrdke, ki so vložile prijave, veljajo do odločitve Prevoda kot pooblaščenice za prijavljeni posel.

Proizvajalci smejo prodajati mleko svoje proizvodnje razen neposrednim potrošnikom tudi tvrdkam, ki imajo dovoljenje. Surovo maslo pa smejo izdelovati samo za rodbinske potrebe.

Proizvajalci, ki zaradi lege svojega kmetijskega podjetja ne bi

mogli izročiti mleka ali smetane pooblaščenim tvrdkam, se smejo izjemoma pooblastiti, da predelujejo presežek mleka v surovo maslo. Pooblastitve izdaja Prevod.

Pooblaščenice trgovine morajo voditi vpisnik prejema in oddaje, ki ga potrdi Prevod. Vanj se morajo vpisovati dnevno in ločeno količine proizvedenega, kupljenega, oddanega ali predelanega mleka ter mlečnih izdelkov. Periodičen povzetek teh podatkov se mora poslati Prevodu, ki izda tudi navodila za te podatke.

Prevod sme obvezno določiti za vsako tvrdko, koliko mleka naj tvrdka oddaja v neposredno potrošnje in koliko naj ga oddela za vse vrste predelave in tudi določiti tvrdke ali ustanove, katerim naj se oddajajo določene količine mleka in mlečnih izdelkov.

Kršitelji te naredbe se kaznujejo v denarju od 500 do 5000 lir, v hujših primerih tudi z zaporom do šestih mesecev.

Ti predpisi stopijo v veljavo z 28. julijem.

Gospodarski pomen Besarabije

Gospodarski pomen Besarabije je razviden že iz tega, ker je tvorila Besarabija 26% plodne zemlje bivše Velike Romunije. Najvažnejši pridelki Besarabije so pšenica, rž, kornuza, ječmen in oves. Poleg tega se je v zadnjih letih zelo razvila gojitev oljnatih rastlin, zlasti sončnic in soja-rastline. A tudi konoplja, sladkorna repa in tobak so se začeli gojiti v zadnjem času. Hektarski donos zemlje se more zelo dvigniti, ker ima zemlja za to zelo ugodne kemične sestavine. Besarabijo deli od Ukrajine, ki je ruska žitnica, samo Dnjester in že to dokazuje, da bi mogla dati enak donos ko Ukrajina. Potrebno bi bilo le, da se poveča uporaba umetnih gnojil in da se bolj uporabljajo kmetijski stroji. Zelo pomembna je bila tudi živinoreja Besarabije, ki pa bi se tudi mogla še zelo dvigniti. Končno pa so se iz Besarabije izvažala prvovrstna jabolka, češnje in orehi in to v zelo velikem obsegu. Tudi vinogradništvo je v Besarabiji dobro razvito.

L. 1918. je imelo v Besarabiji okoli 2000 veleposestnikov okoli 1,7 milijona hektarjev zemlje, do čim so imeli srednji posestniki s po 10 do 100 ha zemlje skupno le 1.15 milijona ha. Mali posest-

niki, ki so imeli manj ko 10 ha zemlje, so imeli skupno 626.000 hektarjev. Romunija je l. 1924. izvedla agrarno reformo. V ta namen je odkupila od veleposestnikov 1.5 milijona ha in jih razdelila med manjše in srednje posestnike. Ta razdelitev zemlje se je izvršila brez ozira na narodno pripadnost kmetov. Niso pa bila razlašena gozdna posestva in zelo na ribah bogata jezera. Ta jezera merijo skupno okoli 81.000 ha ter dajejo na leto do 1 milijona kg rib. V ustju Dnjestra se love tudi jesetri.

Besarabska industrija je zelo malo razvita in skromna. Industrijska podjetja, kolikor jih Besarabija ima, služijo skoraj edino predelovanju kmetijskih pridelkov. To so mlinci, tovarne konzerv, sladkorne tovarne in predelovalnice oljnatih rastlin. Malo bolj razvita je tekstilna industrija, ki predeluje domačo volno. Vseh industrijskih delavcev je bilo v Besarabiji l. 1930. približno 80.000.

Iz združnega registra

Iz upravnega odbora Tiskovne zadruge v Ljubljani se je izbrisal član upravnega sveta dr. Fettich Oton, vpisal pa član upravnega odbora Josip Reissner, direktor v p.

Doma in po svetu

Italija je imela dne 30. junija 1941. 45.2 milijona prebivalcev. Prebivalstvo v novih pokrajinah tu ni vsteto, ravno tako ne prebivalstvo v kolonijah. Rim je imel isti dan 1.388.528 prebivalcev.

Nemško vojno poročilo o bojih na vzhodni fronti z dne 22. julija se glasi: Operacije nemške vojske za prodor so raztrgale sovjetsko obrambno fronto v skupine brez zveze. Kljub žilavemu odporu in trdovratnim napadom se ne more več spoznati enotno vodstvo pri sovražniku. Na vsej vzhodni fronti stalno napredujejo operacije, ki streme za tem, da se razbijejo in uničijo posamezne skupine sovjetske vojske. V povračilo za sovjetske letalske napade na odprta mesta Helsinki in Bukarešte je letalstvo zadnje noči prvič napadlo Moskvo. Močni oddelki bojnih letal so bombardirali ob dobrem razgledu v valovitih napadih vojaške naprave boljševiskega prometnega in obrambnega središča. V okolici Kremļa in slavloloka Moskve so izžvali zadetki v polno številne velike požare in ognje po tleh. Razdejana ali hudo zadeta so bila poslopja visokih poveljništev in upravnih oblasti sovjetov, kakor tudi preskrbovalni obrati v mestu.

Nemško vojno poročilo z dne 23. julija pravi: V Ukrajini protidrajo nemške, romunske, madžarske in slovaške čete pri zasledovanju brez oddiha naprej. Na ostalih delih vzhodnega bojišča se nadaljuje obkoljevanje in uničevanje manjših in večjih sovjetskih vojniških skupin. Pri svojih povsod neuspelih poskusih za izpad je imel sovražnik nenavadno krave izgube. Na finskem bojišču se boji nadaljujejo z zasedbo nadaljnega ozemlja po načrtu. Nadalje pravi poročilo, da so nemška letala vdružit bombardirala Moskvo ter vrgla tudi najtežje bombe. Požari od prejšnjega dne še niso bili pogaseni.

Zadnje nemško vojno poročilo poroča, da se na vsej vzhodni fronti boji nemške vojske sile in njenih zavaznikov razvijajo po načrtu kljub hudemu odporu in težavnim prometnim razmeram. Moskva je bila že tretje noči silno bombardirana.

Stalinov sin Jakob, ki je artilerijski oficir, se je Nemcem predal. Rojen je bil l. 1908. iz prvega zakona Stalina z Jekaterino Svanico. Hrvaški vojskovodja Kvaternik je bil sprejet od nemškega zun. ministra v. Ribbentropa, nato pa še od Hitlerja.

Prvi oddelki hrvaških prostovoljcev so prišli na vzhodno bojišče in so že zasedli njim odkazani odsek.

Seja romunske vlade je bila pod predstvom generala Antonesca v Ploestiju. Na seji so se zlasti obravnavala vprašanja cen, prometa in razna vojaška vprašanja.

Nemški poslanik v Boliviji Ernst Wendler je zapustil Bolivijo in se bo iz Antofagoste vrnil v Nemčijo. Kakor poročajo listi, zavzema protinemska propaganda, ki jo zlasti širijo Britanci, vedno večji obseg.

Zastopnik japonske vlade je uradno izjavil, da ostane japonska politika kljub spremembam v vladi neizpremenjena. Zunanji minister Tojoda je je povabil k sebi italijanskega in nemškega veleposlanika in jima izjavil, da bo nova japonska vlada še dalje spoštovala po duhu in vsebini berlinski trojni pakt.

DNB poroča, da so v neki masonski loži na Norveškem našli listine, ki dokazujejo, da je Roosevelt član masonske lože v New Yorku.

Ameriška vlada je dovolila Vel. Britaniji posojilo v višini 425 milijonov dolarjev.

Po sporazumu z vlado v Vichyju je Japonska zasedla več letalskih in pomorskih oporišč v Indokini.

Roosevelt je poslal kongresu spomenico, v kateri zahteva podaljšanje vojaške službe v vojski in nacionalni gardi za eno leto, ker da to zahteva varnost Amerike. Iz vrst prizadetih obveznikov pa se opaža močan odpor proti temu podaljšanju vojaške službe.

Beograjski listi poročajo, da je bilo zaradi komunističnega sabotažnega delovanja ustreljenih 18 Srbov.

14. transport hrvaških delavcev je odpotoval v petek v Nemčijo. Skupno je odšlo od maja meseca v Nemčijo iz Hrvaške 20.000 delavcev. Z zadnjim transportom je odšlo tudi mnogo delavk.

Iz Srbije je odšlo s posebnim vlakom v Nemčijo 1325 delavcev in 300 delavk, ki bodo zaposleni v raznih tovarnah in tudi na polju.

Bolgarski trgovci s tobakom so darovali bolgarski vladi eno torpedovko.

Varstvo žetve na Madžarskem

Madžarska vlada je izvedla obsežno organizacijo za varstvo žitnega pridelka. Po vaseh so postavljene straže za preprečitev požarov, ki bi nastali med žetvijo in mlačvo po nesreči ali po sovražnih naklepih, in ljudstvo je poučeno, kaj treba ukreniti, če bi sovražna letala metala na žitna polja in skladišča zažigalne snovi.

Od spomladanskih poplav je ostalo pod vodo še 190.000 katastralnih oralov travnikov in polja. Osuševalna dela dobro napredujejo. Zelene krme za živino je dovolj. Mleko se je s 15. julijem podražilo za 25%.

»Futura«, delniška družba za trgovino z žitom, je prišla pod nadzorstvo vladnega komisarja.

V Budimpešti nameravajo uvesti krušne karte. Za poskušnjo so jih že uvedli v predmestju Pest-Szent-Erzsébet. Dnevni obrok je 150 gramov.

Gospodarske vesti

Hrvatska mora dobaviti po pogodbi Italiji do določenega roka 200 težkih in 600 lahkkih konj ter 10.000 ovc in jagnjet, Nemčiji pa mora dobaviti 600 težkih in 400 lahkkih konj ter 3000 konj za klanje. Da se prepreči tihotapstvo z živino, je hrvaška vlada ustanovila poslovno centralo za promet z živino in živalskimi proizvodi ter se sme nakladati živina v vagone le na podlagi posebnega dovoljenja te poslovne centrale.

Iz Dalmacije poročajo, da so odkrili v zaledju Šibenika zlato rudo. Dinarji so z 12. julijem prenehali v Bački in Banatu biti zakonito plačilno sredstvo.

Delničarji znanega zagrebškega oglasnega zavoda »Publicitas« imajo 24. t. m. izredni občni zbor, na katerem bodo sklepali o likvidaciji družbe.

Novo bolgarske carinarnice so bile ustanovljene v Dedeagaču, Kavali, Dolnji, Proji, Skoplju, Vladikinemu Hanu ter Pirotu. Vse te carinarnice začno poslovati 1. avgusta.

Španska vlada bo uvedla s 1. oktobrom nakaznice za oblačila. Žetev v Egiptu bo letos zelo slaba ter so zato cene žitu močno narasle, in sicer od 185 na 225 piastrov za stot.

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA KOPITARJEVA 6

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda-konte, štracice, journale, šolske zvezke, mape, odjemalne knjižice, risalne bloke itd.

A. ŠARABON & CO. LJUBLJANA

Uvoz kolonialne robe

Veletrgovina s špecertjo

Veleprafarna za kavo

Milniza dišave

Glavna zloga rdninskih vod

Brzojavni naslov: ŠARABON LJUBLJANA Telefon št. 26-66

Ze v 24 urah

barva, plestra in kemično snaki obleke, klobuke itd. Škrobl in svetlelika srajce, svratke da manšete. Pere, suši, monga in lika domače perile

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3

Telefon št. 22-72.